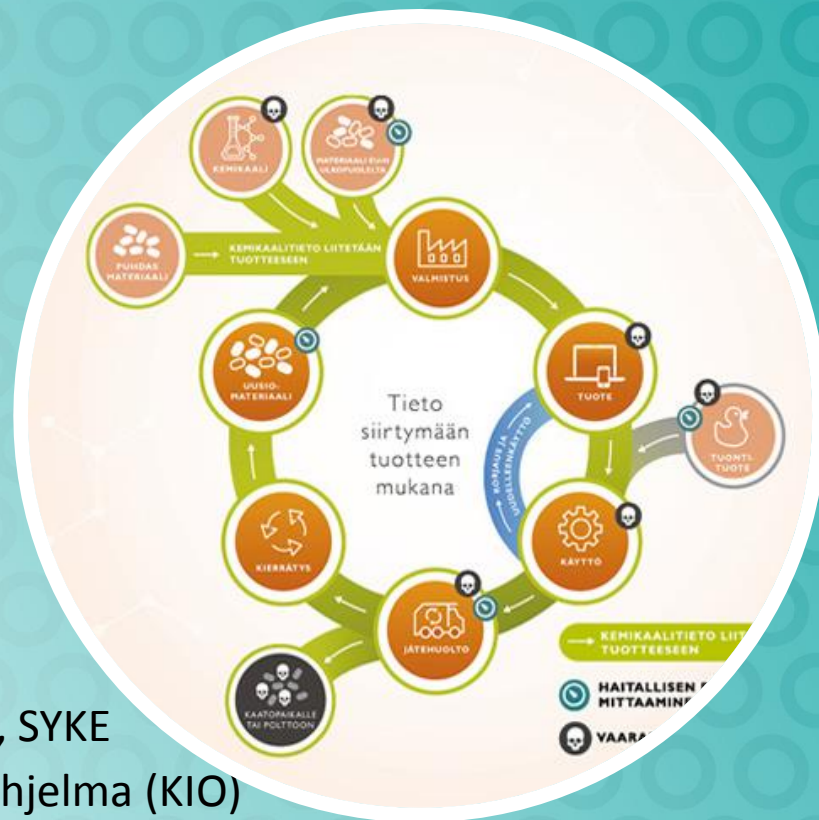

Kestävä ja turvallinen kiertotalous - SIRKKU

Työpaja 9.5.2018

Sari Kauppi, Suomen ympäristökeskus, SYKE
Kestävän kiertotalouden strateginen ohjelma (KIO)

SIRKKU -hanke

- Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
- 4.9 Kestävä ja turvallinen kiertotalous
- Aikajänne 2/2018 – 8/2019
- Konsortio:
  - Suomen ympäristökeskus SYKE
  - Teknologian tutkimuskeskus VTT
  - Työterveyslaitos TTL
  - Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
  - Turvallisuus ja kemikaalivirasto Tukes
- Yhteistyökumppanit: ECHA, EVIRA, Aalto-yliopisto

Tausta

- Ympäristön ja terveydensuojelun tavoitteena on turvata ympäristö ja ihmiset haitallisille aineille altistumiselta
→ Kehitettävä tavoitteet turvalliseen kiertotalouteen
- Kemikaalien hallinta kiertotaloudessa (POP, SVHC)
  - Kemikaalit tuotteissa ja materiaaleissa
  - Kemikaalit prosesseissa (työterveys, terveys- ja ympäristövaikutukset)

Tavoitteet

- **Tutkimuksen tavoitteena on edistää kiertotaloutta parantamalla kemikaalien hallintaa eri toimialoilla ja erilaisissa materiaalivirroissa.**
  - tuetaan yritystoimintaa tuottamalla tietoa ja ohjeistusta
- Pysyvät orgaaniset yhdisteet (POP-yhdisteet)
- Ns. erityistä huolta aiheuttavat aineet (SVHC), joita ovat EU:n kemikaalilainsäädännössä (REACH-asetuksessa (EY) N:o [1907/2006](#)) luvanvaraisiksi asetetut aineet (REACH-asetus liite XIV aineet) ja REACH-asetuksen ns. kandidaattilistalla olevat aineet.
- Tunnistetaan toimialat ja kierrätysprosessit, joissa POP ja SVHC-aineet saattaisivat aiheuttaa ympäristö- ja terveysuhkaa ja etsitään keinoja parantaa tilannetta tai selvitetään millainen tieto hyödyttäisi tilannetta.

Tuotetaan

- viranomaisten ja poliittisen päätöksenteon tueksi **ajantasainen asiantuntija-arvio** vaarallisten aineiden hallinnan tarpeista kiertotaloudessa sekä tähän liittyvistä mahdollisista ympäristövaikutuksista, **annetaan ehdotuksia ohjauskeinoiksi** sekä **ohjeistusta työ- ja ympäristöturvallisuudesta** kiertotaloudessa
- **ratkaisuja ja suosituksia** haitallisten kemikaalien hallintaan kiertotalouden kannalta merkittävimmiksi tunnistetuille toimialoille.

Kestävä ja turvallinen kiertotalous - SIRKKU

Esiselvitykset,
kyselyt

Työpaja
asiantuntijoille

Kohdennetut
raportit

Tunnistus-,
käsittely- ja
erotusprosessit ja
arvio niiden
soveltuvuudesta
(VTT)

Tunnistettuihin
toimialoihin ja
prosesseihin
liittyvistä
työterveysriskeistä
(TTL)

Lainsäädännölliset
veloitteet ja
ohjauskeinojen
kehittäminen
(Tukes & SYKE)

Vaikutuksista
ympäristöön ja
terveyteen (SYKE &
THL)

1. Työpajan tavoite: Tunnistaa ja valita toimialat, jotka ensimmäisenä tarvitsevat tukea kemikaalien hallintaan

→ Kohdennetut raportit SIRKKU -hankkeessa, tietoa päättäjille ja ohjeistuksia toimialoille

Ohjeistukset
toimialoille,
ohjauskeinot

Työpaja(t)
toiminnan-
harjoittajille

Loppuraportti,
valmis touko-
kuussa 2019

Loppuseminaari?

SIRKKU Työpaketit

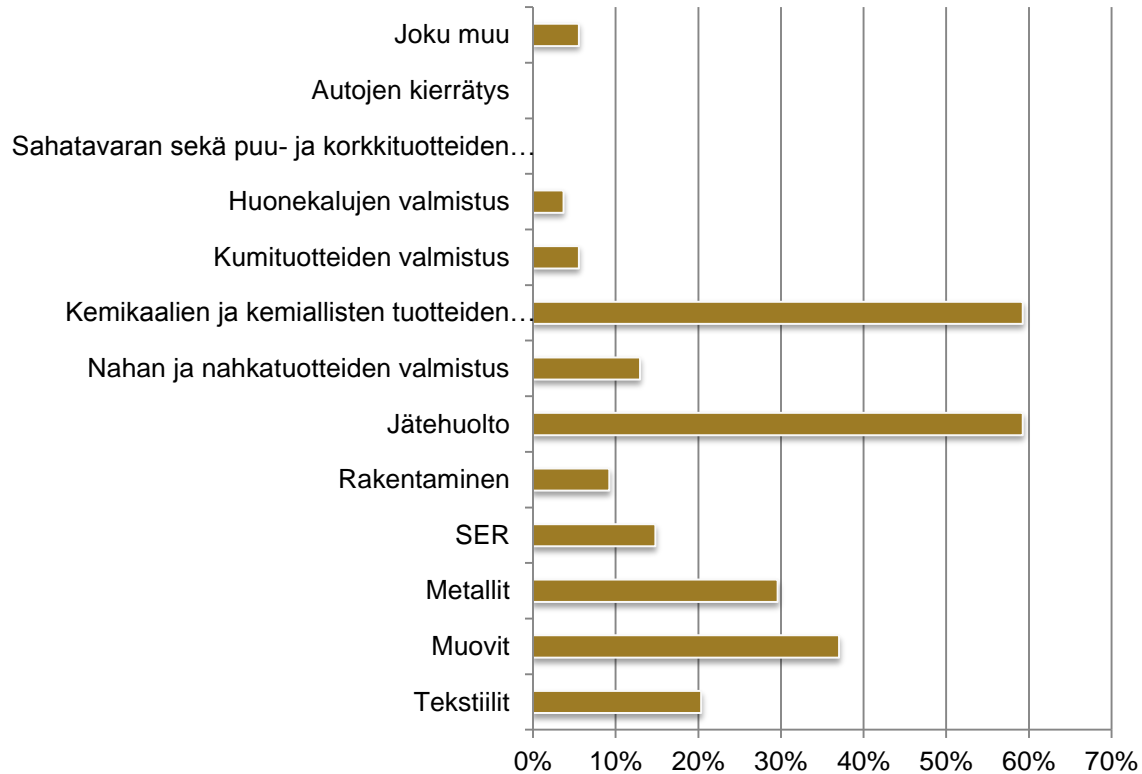
- 1: Taustaselvitykset, työpajat ja haastattelut – *SYKE, kaikki osallistuu*
- 2: Jätteiden ja materiaalien käsittelyprosessit ja niiden työturvallisuusnäkökohdat – *VTT & TTL*
  - TP2.1: Jätteiden ja materiaalien käsittelyprosessit (VTT)
  - TP2.2: Työturvallisuus: kiertotalouden toimialoihin liittyvät työpaikat, joissa kemikaalihallinta parannettava sekä prosessien aiheuttama mahdollinen altistuminen ja terveysriskit (TTL)
- 3: Lainsäädännölliset velvoitteet ja ohjauskeinojen kehittäminen – *Tukes & SYKE*
- 4: Tiedon meta-analyysi ja viestintä – *SYKE vetää työtä, kaikki mukana*

Kyselytutkimus

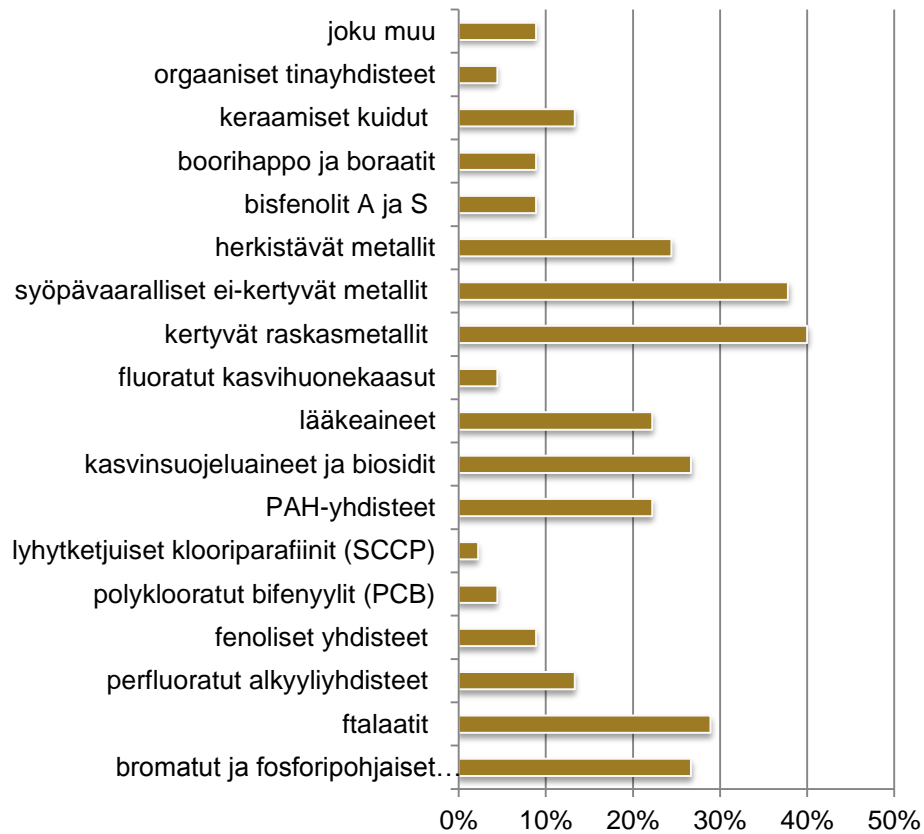
- kyselytutkimuksen tarkoituksena oli luoda pohjaa työpajassa käsiteltäville aiheille ja antaa elinkeinoelämän toimijoille mahdollisuus päästä ääneen.
- Kysely lähetettiin toimialojen etujärjestöjen kautta useille toimialoille. Myös asiantuntijoilla oli mahdollisuus osallistua vastaamiseen.
- Kyselyyn vastasi 54 henkilöä, joista noin 40 % oli metallialan työntekijöitä ja muut vastaajat jakautuivat melko tasaisesti muille aloille (toimialat tilastokeskuksen mukaisesti).
- Kysymysten avulla haluttiin selvittää, mitkä toimialat ja niillä liikkuvat aineet ja kemikaalit vaatisivat vastaajien mielestä erityistä huomiointia kiertotaloudessa.

Millä kiertotalouden toimialoilla ja sektoreilla kemikaalien ja niihin liittyvien riskien hallinta on erityisen tärkeää?

Minkä kemikaalien ja aineiden hallintaan tarvittaisiin erityistä tukea?

Kyselytutkimus – pitäisi huomioida myös...

- Riskien lisäksi **vaikuttavuuden arviointi** → tulee SIRKKU – hankkeen kohdennetuissa selvityksissä
- Ideoita kierrätysmahdollisuuksista: valimoteollisuuden ylijäämähiekkä ja kuona
- Biologiset tekijät esim. taudinaiheuttajat
- Mekaaniset riskit esim. jätteissä
- Muovit: kierrätys, talteenotto, mikromuovien korvaaminen, lujitemuovijakeen käyttö
- Kuljetukset ja siirrot tehdasalueella
- **Kierrätysmateriaalien standardoinnin kehitys**
- **LCA-perusteisuus**

Kyselytutkimus – millaista tukea, ohjausta tai opastusta kemikaalien ja haitallisten aineiden hallintaan tarvittaisiin?

- Vaikuttavuuden arviointimenettelyjen kehittämistä pelkän analytiikan kehittämisen sijaan, valmiita pohjia kemikaalin riskinarviointeihin ym. vastaaviin.
- Riskitekijät ja altistumisrajat
- Käytännön läheisiä neuvoja, kemikaalilainsäädäntö on valtavan laaja ja sekava.
- Kokonaisvaltaista opastusta ja neuvontaa. Apuja selvitystyöhön.
- Viranomaisasioinnin digitalisointi
- Tieteelliseen tutkimukseen perustuvia ohjeistuksia – todellinen altistuminen ja biosaatavuus
- **”Kiertotalous on kuuma ja tärkeä aihe, kaikki mahdollinen tieto on tervetullutta.”**

Kiitos, että tulit paikalle!

Osaamistasi tarvitaan!

Käyttäkää puheenvuoroja vilkkaasti!

- kuitenkin toisia kuunnellen
- pidetään puheenvuorot lyhyinä, niin kaikki saavat äänensä kuuluville

Työpajan tavoite: Tunnistaa ja valita toimialat, jotka ensimmäisenä tarvitsevat tukea kemikaalien hallintaan.

SIRKKU-hanke 1. työpaja - toimialat

1. *Tekstiilien ja vaatteiden valmistus*
2. *Nahan ja nahkatuotteiden valmistus*
3. *Huonekalujen valmistus*
4. *Metallien- ja metallituotteiden valmistus*
5. *Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus*
6. *Rakentaminen*
7. *Kumi- ja muovituotteiden valmistus*
8. *Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus (tästä tarkemmin minkä kemikaalin valmistus)*
9. *Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto*
10. *Jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito*
11. *Kuljetus ja varastointi*

